

Lausunto julkisuuslain salassapitoperusteiden muutostarpeista

Päätös

Päätän antaa liitteen mukaisen lausunnon julkisuuslain salassapitoperusteiden muutostarpeiden kartoitusta koskevaan lausuntopyyntöön

Selostus

Lausuntopyyntö

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa julkisuuslain salassa pitoperusteiden mahdollisista muutostarpeista. Oikeusministeriön asettama työryhmä on laatinut joulukuussa 2023 mietinnön julkisuuslain ajantasaistamisesta. Työryhmän toimeksiantoon ei kuulunut lain salassapitosäännösten tarkastelu. Mietintöä koskeneessa lausuntopalautteessa nousi kuitenkin esiin tarve arvioida kattavammin salassapitoperusteiden uudistamistarpeita osana lain ajantasaistamista. Työtä julkisuuslain uudistamiseksi jatketaan lain salassapitoperusteiden muutostarpeiden kartoittamisella. Lausuntopyynnön tarkoituksena on kerätä näkemyksiä julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden soveltamiseen liittyvistä keskeisistä haasteista ja lainsäädännön kehittämistarpeista. Julkisuuslain uudistuksella pyritään kehittämään yleislaki, joka sääntelee viranomaisten toiminnan julkisuutta nykyistä selkeämmin ja toimivammin. Tavoitteena on laatia hallituksen esitys, jossa julkisuuslain ajantasaistamistarpeet on arvioitu kattavasti.

Lausunnosta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistamista välttämättömänä. Julkisuuslain 24 §:n mukaisia salassapitoperusteita tulisi lainsäädännöllä selkeyttää. Osa säännöksen salassapitoperusteista on luetteloitu kasuistisesti ja osa tulkinnanvaraisin termein, mikä edellyttää lainsäädännön soveltajalta säännöksen tulkintaan liittyvän oikeuskäytännön tuntemusta. Hallituksen esityksessä tulisi kuvata salassapitoperusteiden soveltamista konkreettisin esimerkein huomioiden salassapitoperusteisiin liittyvä vakiintunut oikeuskäytäntö.

Uudistuksessa salassapitosäännöksiä tulee tarkastella erityisesti turvallisuuden ja varautumisen osalta. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 7 kohdan turvajärjestelyjä ja niiden toteuttamiseen liittyvien asiakirjojen salassapitoa koskevan lainkohdan soveltamisessa epäselvyyttä on aiheuttanut se, voidaanko säännöstä soveltaa myös kriittisten palvelujen

turvaamiseen. Lainkohdassa viitataan henkilöiden, rakennusten, laitosten, rakennelmien sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyihin, mutta ei suoraan palveluiden turvaamiseen. Myös turvajärjestely -käsite on tulkinnanvarainen. Käsitteen sisältöä on jouduttu arvioimaan esimerkiksi rakennusten pohjapiirustuksia koskevien tietopyyntöjen yhteydessä, jolloin on mahdollista saada selville kriittisiä tietoja. Julkisten hankintojen yhteydessä epäselvänä on pidetty myös sitä, missä määrin säännös kattaa tarjouspyyntöasiakirjoissa olevat kuvaukset tietojärjestelmien rajapinnoista tai tarjoajien tarjouksissaan antamat kuvaukset järjestelmien tietosuojasta ja tietoturvasta.

Pelastustoimen onnettomuuksiin, poikkeusoloihin ja väestösuojeluun varautumisen näkökulmasta julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohta 8 on osin ongelmallinen, koska se jättää paljon tulkinnanvaraa siitä, minkä tiedon jakaminen voi vahingoittaa tai vaarantaa varautumisen toteuttamista. Esimerkiksi ulkoiset pelastussuunnitelmat antavat tietoja suuronnettomuuskohteista ja pelastusviranomaisen toimintakyvystä, minkä vuoksi pelastussuunnitelmien salassapidosta tulisi säätää tarkemmin. Tulkinnallista epäselvyyttä pelastustoimessa ovat aiheuttaneet myös väestönsuojelun asiakirjat ja väestönsuojelun toteutumisen vaarantuminen. Laajan tulkinnanvaraisuuden takia julkisuusperiaatetta on hankala soveltaa tarkoituksenmukaisesti väestönsuojelun kontekstissa.

Lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä tulisi säätää tarkemmin myös siitä, minkälaisia tietoja voidaan pitää julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohdan 17 mukaisina julkisen sektorin liikesalaisuuksina tai muina tietoina, jotka paljastuessaan voivat vaarantaa esimerkiksi edullisten hankintojen tekemisen. Samalla tulisi selvittää myös julkisen sektorin liikesalaisuuden määritelmää suhteessa yksityisen sektorin liikesalaisuuteen.

Toimivalta

Hallintosäännön § 91 kohdan 29 mukaan hyvinvointialuejohtaja päättää lausuntojen antamisesta niissä asioissa, joissa toimivalta ei ole aluehallituksella.

Svahn Sanna

Hyvinvointialuejohtaja

Valmistelija / lisätiedot:

Kauppinen Pia

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Päätöspöytäkirja

3 (3)

Yleiset asiat

§ 52/2025

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

1498/03.00.00/2025

Hyvinvointialuejohtaja

11.06.2025

Lahermaa Anja
Honkanen Markus
Yli-Koski Elina
Sammalmäki Johanna
etunimi.sukunimi@luvn.fi

Liitteet

- 2 Lausunto julkisuuslain salassapitoperusteiden muutostarpeista
- 3 Muutoksenhakukielto (hyvinvointialuelaki 141 §)

Tiedoksi

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa.